JABATAN PERKHIDMATAN VETERINAR
SABAH

LAPORAN TAHUNAN 2025

PERUTUSAN PENGARAH

Salam Sejahtera, Salam Sabah Maju Jaya,

Dengan penuh kesyukuran ke hadrat Allah SWT, syukur kita panjatkan kerana dengan limpah kurnia dan izin-Nya, kita telah berjaya melengkapkan perjalanan tahun 2025 dengan penuh kejayaan, ketabahan dan komitmen yang tidak berbelah bahagi. Saya amat berbangga dan berbesar hati mengalu-alukan semua pembaca ke dalam Laporan Tahunan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS) Sabah bagi tahun 2025 ini — satu dokumen yang bukan sekadar merekodkan angka dan statistik, malah ia mencerminkan dedikasi, kegigihan dan semangat berkhidmat setiap warga kerja jabatan ini dalam memacu sektor penternakan dan perkhidmatan veterinar di negeri tercinta ini.

Tahun 2025 merupakan tahun yang penuh dengan cabaran serta peluang. Dalam menghadapi perubahan iklim, ketidaktentuan pasaran serta tuntutan keselamatan dan kesihatan awam yang semakin tinggi, Jabatan Perkhidmatan Veterinar Sabah tetap teguh berdiri di barisan hadapan. Kita terus memperkukuh tiga teras utama perkhidmatan, iaitu kesihatan haiwan dan kawalan penyakit, keselamatan dan kualiti produk haiwan, serta pembangunan industri penternakan yang mampan. Sepanjang tahun ini, kita telah melaksanakan pelbagai inisiatif strategik — daripada mempertingkatkan sistem pengawasan dan kawalan penyakit haiwan, memodenkan amalan penternakan, memperkasakan para peternak, sehinggalah memastikan bekalan makanan berasaskan haiwan yang selamat, mencukupi dan berkualiti untuk rakyat Sabah.

Saya mengambil kesempatan ini untuk merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada Kerajaan Negeri Sabah, Kementerian yang bertanggungjawab, rakan-rakan agensi, sektor swasta, persatuan peternak serta semua pihak yang telah memberikan sokongan, kerjasama dan sumbangan yang tidak ternilai sepanjang tahun 2025. Kepada seluruh warga kerja Jabatan Perkhidmatan Veterinar Sabah terima kasih atas kesetiaan, pengorbanan dan khidmat bakti yang tulus. Teruslah berkhidmat dengan dedikasi, kerana setiap usaha anda adalah sumbangan berharga kepada kemakmuran negeri ini.

Sekian, terima kasih.

Pengarah Jabatan Perkhidmatan Veterinar
Sabah

PROFIL JABATAN

LOGO JABATAN PERKHIDMATAN VETERINAR SABAH

TAFSIRAN LOGO

Keterangan:
Logo ini merupakan kesinambungan daripada logo yang lama di mana terdapat lingkaran yang bertulis nama jabatan yang baru iaitu Jabatan Perkhidmatan Veterinar Sabah.

Tanduk:
Mewakili visi dan misi jabatan iaitu:

- Industri ternakan yang komersial, bersepadu dan mantap untuk mengeluarkan makanan yang berkualiti bagi mencapai tahap sara diri yang berkekalan dan eksport.

- Memberikan perkhidmatan veterinar dan pengurusan ternakan yang professional sebagai pemangkin kepada industri ternakan yang mantap bagi membekal makanan daripada hasil ternakan yang bermutu dan selamat.

Huruf V:
Melambangkan perkhidmatan veterinar serta lima (5) objektif utama Jabatan iaitu:

- Mencegah, mengawal dan membasmi penyakit-penyakit haiwan dan zoonotik.
- Menentukan bahan-bahan haiwan untuk makanan suci, bersih dan sesuai untuk dimakan.
- Menggalakkan pertumbuhan dan pembangunan industri haiwan yang mantap.
- Menggalakkan pertumbuhan dan pembangunan industri makanan haiwan.
- Menentukan kebajikan dan kesejahteraan semua haiwan sentiasa terpelihara.

Bentuk Telur:
Menggambarkan simbol benih lembaga di mana semua kehidupan bermula untuk pertumbuhan dan perkembangan

Warna Ungu:
Mewakili perkhidmatan veterinar.

Warna Putih:
Menggambarkan kebersihan bumi Negeri Sabah, di mana status kesihatan yang bebas daripada penyakit haiwan utama.

Warna Hijau:
Mewakili kawasan kehijauan dalam negeri iaitu padang ragut dan makanan untuk ternakan

Warna Merah:
Mewakili perkhidmatan yang diamanahkan kepada jabatan.

Pada keseluruhannya logo ini melambangkan moto jabatan iaitu ***Pengeluaran dan kesihatan ternakan yang mapan.***

LATAR BELAKANG

Jabatan Perkhidmatan Veterinar Sabah (sebelum ini dikenali sebagai Jabatan Perkhidmatan Haiwan dan Perusahaan Ternak) merupakan salah satu daripada empat jabatan di bawah naungan Kementerian Pertanian dan Industri Makanan Sabah. Jabatan ini telah diwujudkan pada 1hb januari 1976. Sebelum ini sektor ternakan di sabah telah dikawalselia oleh jabatan pertanian sabah dibawah naungan Bahagian Perusahaan Ternak yang diketuai oleh seorang Penolong Pengarah.

Tugas Utama pada waktu tersebut sebahagian besar meliputi program pencegahan jangkitan penyakit dan rawatan ternakan. Hanya pada 1 januari 1976, Bahagian ini ditauliahkan menjadi sebuah jabatan dengan nama Jabatan Perkhidmatan Haiwan dan Perusahaan Ternak diketuai oleh sorang Pengarah. Aktiviti jabatan ini juga diperluaskan untuk mencakup pengeluaran dan pembangunan industri ternakan di sabah.

VISI

Untuk menjadi agen peneraju tranformasi perkhidmatan veterinar dan industri ternakan yang dinamik.

MISI

Memberikan perkhidmatan veterinar dan pengurusan ternak yang professional dan inovatif kepada industri ternakan bagi menjamin pengeluaran makanan yang berkualiti dan selamat.

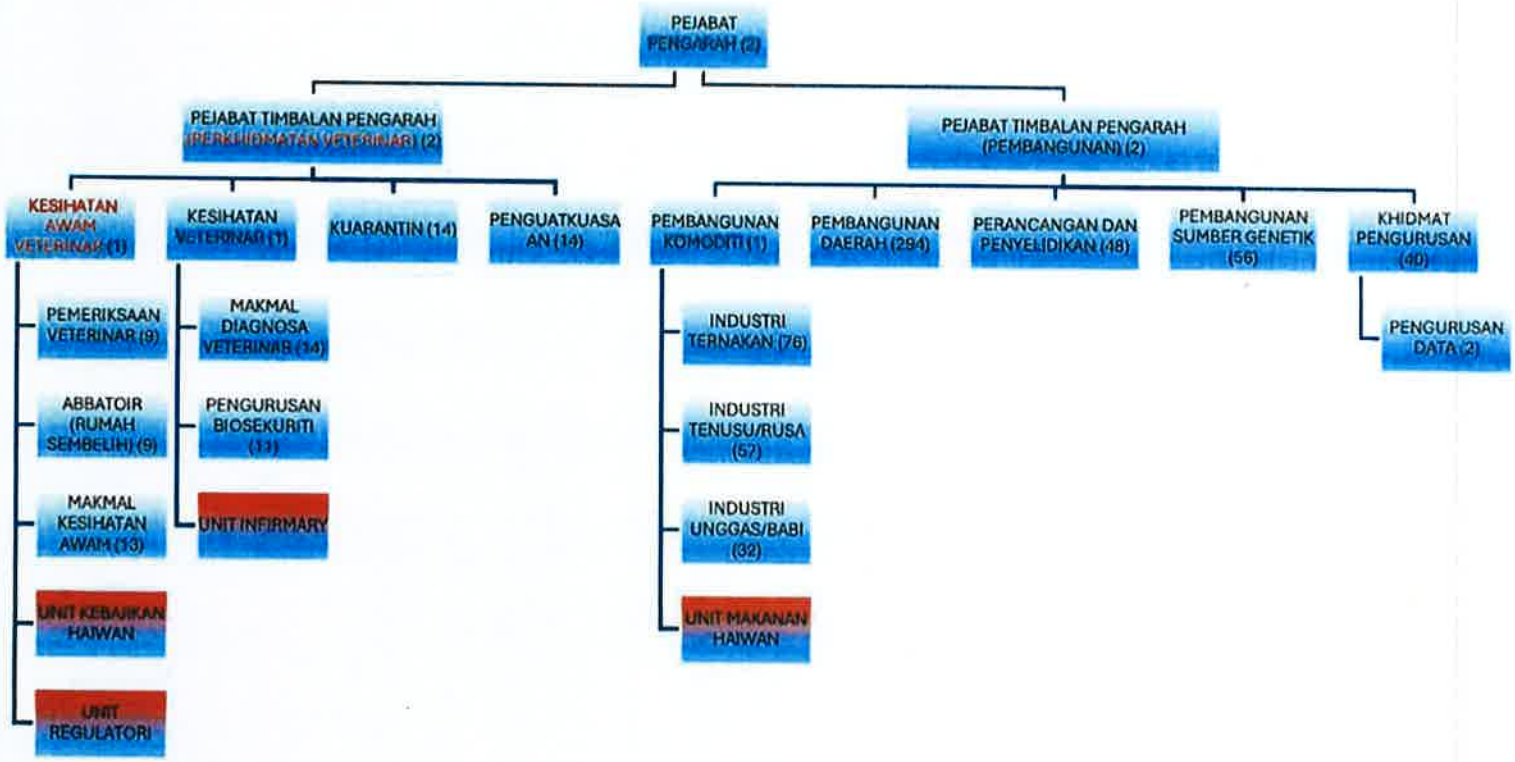
OBJEKTIF

I. Mencegah, mengawal dan membasmi penyakit-penyakit haiwan dan zoonotik.
II. Menentukan bahan-bahan haiwan untuk makanan manusia suci, bersih dan sesuai untuk dimakan.
III. Menggalakkan pertumbuhan dan pembangunan industri haiwan yang mantap.
IV. Menggalakkan pertumbuhan dan pembangunan industri makanan haiwan.
V. Menentukan kebajikan dan kesejahteraan semua haiwan sentiasa dipelihara.

FUNGSI

I. Pengeluaran ternakan, hasil ternakan dan makanan ternakan.
II. Pengawalan, pencegahan dan penghapusan penyakit haiwan, kuarantin dan penyelidikan.
III. Penggandaan latihan bagi industri ternakan.
IV. Pengawalan import dan eksport ternakan dan hasil ternakan.
V. Pemeriksaan daging, susu, telur dan pengawalan tempat penyembelihan.
VI. Pengembangan pengeluaran dan kesihatan ternakan.

Carta Organisasi

BAHAGIAN PEMBANGUNAN

Unit Industri Tenusu

Projek Lembu Tenusu (PLT) yang telah diperkenalkan oleh JPHPT sejak tahun 1982 telah diubah tajuknya menjadi Projek Menaik Taraf Pusat Pengumpulan Susu Sabah dengan skop dan lokasi yang sama. Beberapa strategi telah dirancang dengan rapi dan teratur untuk mencapai objektif-objektifnya. Sistem projek ini yang dirangka secara PAKEJ telah merangsang perkembangan projek ini mengikut perancangan.

Jadual 1. Pengeluaran Susu Segar Negeri Sabah Tahun 2024 dan 2025

Ladang	2024 (Liter)	2025 (Liter)
Desa Cattle SDN BHD	2,571,312.00	2,677,408.00
Projek Lembu Tenusu	7,081,759.15	7,208,498.83
JUMLAH (LITER)	**9,653,071.15**	**9,885,906.83**

Jadual 2. Perbandingan Prestasi Projek Lembu Tenusu Mengikut Daerah (2025-2026)

MCC	PROD. SUSU		KELAHIRAN		KEMATIAN		PROD.	LAHIR	MATI
	2024	2025	2024	2025	2024	2025	SUSU (%)	(%)	(%)
Keningau	6,348,543.15	6,563,537.23	1,864	2,312	654	635	3.39	19.38	-2.91
Tenom	195,062	117,039	152	0	20	0	-40.00	79.46	-100.00
Kudat	2,550	1,592	0	0	0	0	-37.57	0.00	0.00
Tawau	14,183	4,329.00	15	0	1	0	-69.48	0.00	-100.00
K.Marudu	443,241	478,054	160	8	0	0	7.85	-1900	0.00
Tuaran			0		2	0	0.00	0.00	0.00
Beufort	2,378		1		2	0	-100.00	0.00	-100.00
Bongawan					0	0	0.00	0.00	0.00
M'bakut					8	0	0.00	0.00	-100.00
Ranau	50,178	30,918	20		2	0	-38.38	0.00	-100.00
Papar	25,624	13,030	10	1	15	1	-49.15	-900	-93.33
M'buk					5		0.00	0.00	-100.00
Jumlah	**7,081,759.15**	**7,208,498.83**	**2,222**	**2,222**	**709**	**709**			

Jadual 3. Jumlah Produksi susu dan kerosakan susu Tahun 2025

Bil	Daerah	Produksi susu (liter)	Kerosakan susu (liter)
1	Keningau	6,563,537.23	34,538.40
2	Tenom	117,039	9,172.60
3	Kudat	1,592	-
4	Tawau	4,329.00	2,811.00
5	K. Marudu	478,054	1,461.00
6	Tuaran		
7	Beaufort		
8	Ranau	30,918	2,372.00
9	Menumbok		
10	Papar	13,030	29.00

Unit Sosioekonomi

Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS) Sabah telah menawarkan tiga projek ruminan pedaging pada tahun 2024 iaitu Program Memperkasa Ruminan Sabah, Projek Integrasi Ternakan (PINTAR) dan Program Pembangunan Usahawan Kambing yang memfokuskan tiga komoditi ternakan seperti lembu pedaging, kambing pedaging dan bebiri. Program ini selaras dengan Dasar Agromakanan Negara 2.0 dan Polisi Pertanian Negeri Sabah 3 dalam meningkatkan tahap kadar sara diri daging ruminan dan memperkukuhkan industri ternakan ruminan.

Jadual 4. Jumlah Stok Ternakan 2025

Jenis Ternakan	**Jumlah agihan (Ekor)**	
Lembu Pedaging	1,646 betina	67 jantan
Kambing pedaging	1,846 betina	126 jantan
Bebiri	145 betina	6 jantan

Jadual 5. Ringkasan agihan ternakan mengikut wilayah tahun 2025

Wilayah	Lembu Pedaging	Kambing pedaging	Bebiri
Beaufort	1	6	1
Kota Kinabalu	0	7	0
Kudat	2	5	1
Keningau	2	8	0
Sandakan	2	8	0
Tawau	22	8	1

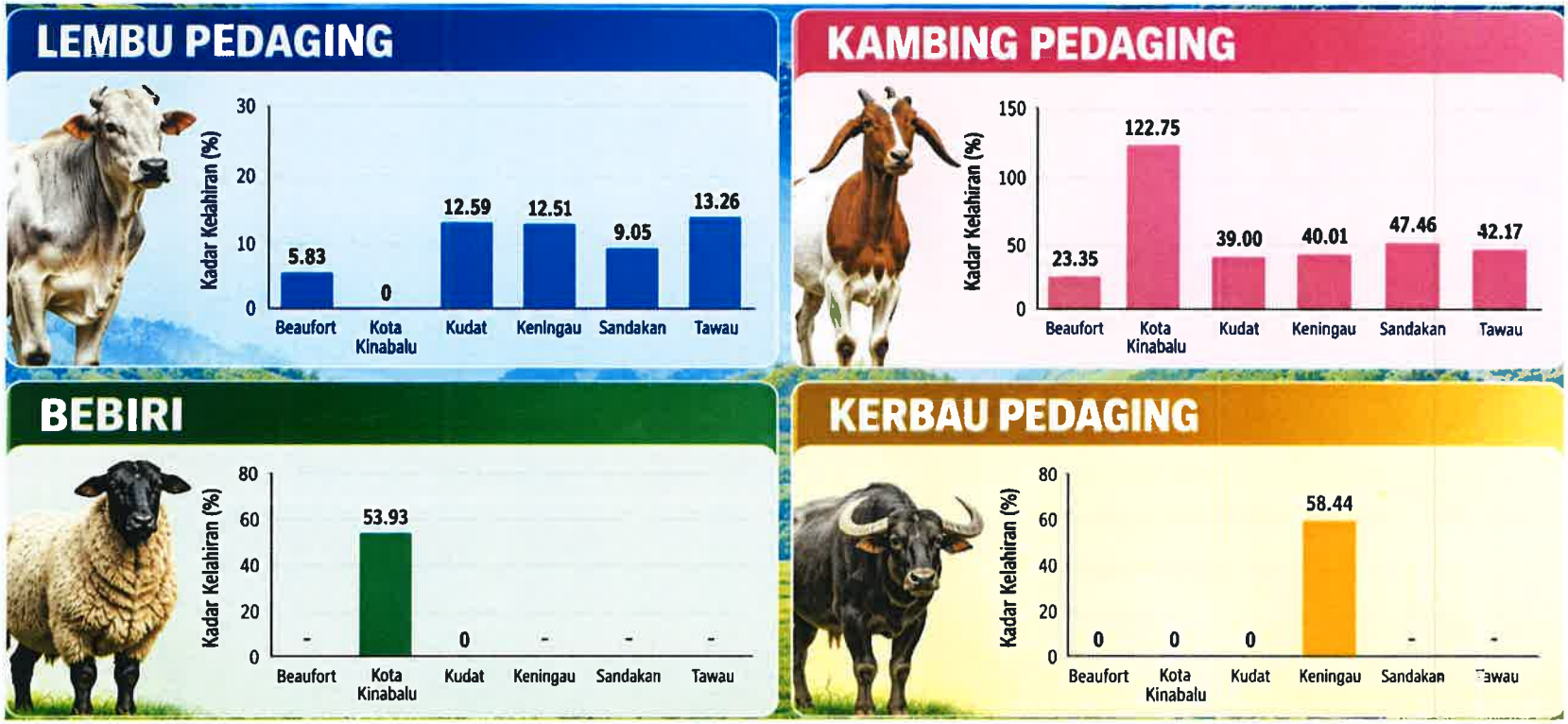
Jadual 6. Bilangan Ternakan Ruminan Pedaging di sabah 2025

Jenis Ternakan	**Bilangan (Ekor)**
Lembu Pedaging	40,372
Kambing pedaging	24,463
Kerbau Pedaging	7,181
Bebiri	1,355
Rusa	667

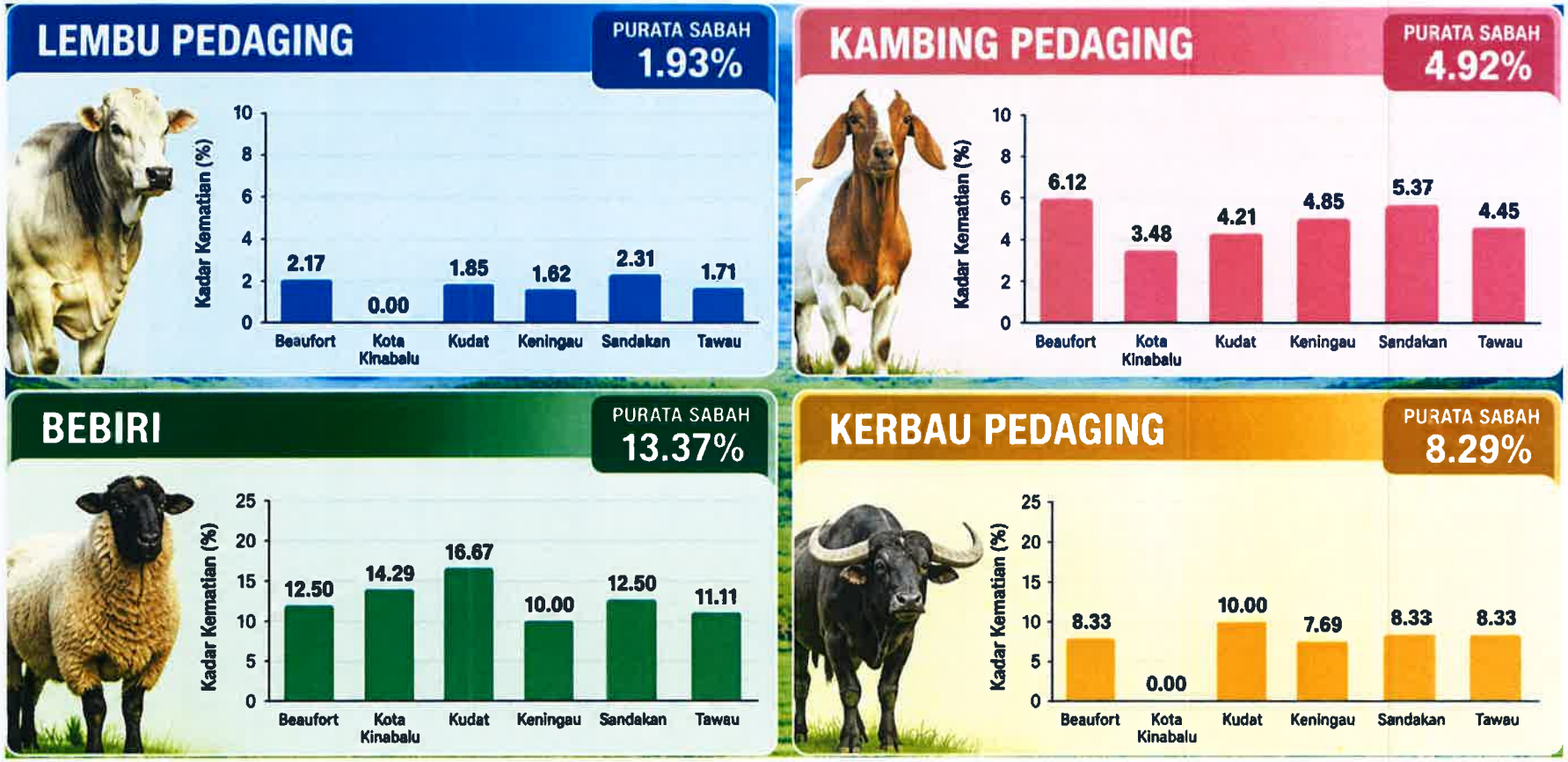
Jadual 7 . Ringkasan stok ternakan, agihan ternakan dan jumlah penternak 2025

PARAMETER	PROGRAM MEMPERKASA RUMINAN								PROJEK USAHAWAN KAMBING				PEMBAYARAN BALIK TERNAKAN PROGRAM PENGUKUHAN KETERJAMINAN MAKANAN TAHUN 2024		PINTAR	PEMBAYARAN BALIK TERNAKAN (LEMBU PEDAGING)	PEMBAYARAN BALIK TERNAKAN (KAMBING PEDAGING)
	2025			2024				2023	2025		2021		2025		2025	2025	2024
	LEMBU PEDAGING KACUKAN BRAHMAN		KAMBING PEDAGING KACUKAN BOER	LEMBU PEDAGING KACUKAN BRAHMAN	KAMBING PEDAGING KACUKAN	BEBIRI DORPER		LEMBU PEDAGING KACUKAN BRAHMAN	KAMBING PEDAGING KACUKAN BOER		KAMBING KATJANG		LEMBU PEDAGING BRANGUS		LEMBU PEDAGING KACUKAN BRAHMAN	LEMBU PEDAGING KACUKAN BRAHMAN	KAMBING PEDAGING
	BETINA	JANTAN	BETINA	JANTAN	JANTAN	BETINA	JANTAN	BETINA	BETINA	JANTAN	BETINA	JANTAN	BETINA	JANTAN	BETINA	BETINA	RATINA
STOK	747	40	1,596	100	6	13	145	6	30	170	12	20	505	21	42	322	60
AGIHAN / PINJAMAN TERNAKAN	747	37	1,581	77	6	13	145	6	30	170	10	20	505	21	42	322	60
JUMLAH PENTERNAK	11	12	20	21	4	11	3	3	1	10	10	2	8	8	1	5	3

Jadual 8 . Kadar Kelahiran Ternakan mengikut wilayah 2025

Jadual 9 . Kadar Kematian Ternakan mengikut wilayah 2025

Pembangunan Sumber Genetik

DVS Sabah menguruskan rangkaian ladang ruminan milik kerajaan yang terbahagi kepada Ruminan Besar (lembu pedaging, lembu tenusu, kerbau) dan Ruminan Kecil (kambing, bebiri).

Jadual 10. Prestasi Ladang Ruminan Jabatan DVS 2025

LADANG	POPULASI	KELAHIRAN	KEMATIAN	JUAL		AGIHAN	HASIL (RM)
				BAKA	TAKAI		
LADANG LEMBU PEDAGING PULAU SEBATIK, TAWAU	220	7	2	0	24	0	57,428.00
LADANG LEMBU PEDAGING KALUMPANG, SEMPORNA	123	2	13	1	4	523	29,792.00
LADANG LEMBU PEDAGING TIMBANG MENGGARIS KOTA BELUD	168	6	7	0	0	0	0.00
LADANG LEMBU BRAHMAN BATU 16, TAWAU	169	51	21	11	0	15	47,500.00
LADANG LEMBU PEDAGING WARIO, KOTA BELUD	146	17	8	4	28	38	48,806.00
LADANG KERBAU SAWAH TELUPID	147	18	2	1	1	0	4,000.00
LADANG RUMINAN TELUPID (KERBAU)	403	60	15	39	37	0	236,816.00
LADANG RUMINAN TELUPID (PAYAU)	243	87	2	79	3	0	86,100.00
LADANG LEMBU TENUSU TAJAU, KUDAT	123	6	10	4	22	18	67,728.00
LADANG RUMINAN SEBRANG, KENINGAU (LEMBU)	176	42	90	2	8	53	23,760.00
LADANG RUMINAN SEBRANG, KENINGAU (PAYAU)	139	34	0	22	0	0	17,831.00

Pusat Pemprosesan Kilang Makanan

Jadual 11. Jenis Makanan Ternakan dan Jumlah di Keluarkan 2025

JENIS MAKANAN TERNAKAN	BILANGAN KARUNG	BERAT (M.TON)	Peratus (%)
Lembu Tenusu (Dairy Supplement)	479	23.95	3.78
Lembu Pedaging (Cattle Supplement)	4,814	240.70	38.00
Lembu Pemula (Calf Starter)	526	26.30	4.15
Kambing Pembesar (Goat Supplement)	3,518	175.90	27.77
Biri-biri (Sheep Supplement)	1,496	74.80	11.81
Itik Pembiak (Duck Breeder)	1,629	81.45	12.86
Itik Pemula (Duck Starter)	207	10.35	1.63
Jumlah	**12,669.00**	**633.45**	

Jadual 12. Jenis Makanan Ternakan dan Jumlah di Bekalkan Ke ladang 2025

JENIS MAKANAN TERNAKAN	BILANGAN KARUNG	BERAT (M.TON)	Peratus (%)
Lembu Tenusu (Dairy Supplement)	501	25.05	4.37
Lembu Pedaging (Cattle Supplement)	4,404	220.20	38.45
Lembu Pemula (Calf Starter)	627	31.35	5.47
Kambing Pembesar (Goat Supplement)	2,372	118.60	20.71
Biri-biri (Sheep Supplement)	1,817	90.85	15.86
Itik Pembiak (Duck Breeder)	1,456	72.80	12.71
Itik Pemula (Duck Starter)	276	13.80	2.41
Jumlah	**11,453.00**	**572.65**	

SEKSYEN PERANCANGAN, PENYELIDIKAN DAN INOVASI

Pusat Pengurusan Veterinar

Aktiviti latihan untuk kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar Sabah (DVS) dan juga untuk penternak telah mula dilaksanakan di Pusat Latihan Menternak, Bantayan (PLMB) yang siap dibina pada tahun 1989 dan mula menawarkan pelbagai program latihan pada bulan Julai 1989. Pada Januari 2005, pihak pengurusan tertinggi DVS telah membuat keputusan untuk menggabungkan Unit Latihan, Unit Penyelidikan dan Unit Penerangan yang ditempatkan di kawasan yang sama menjadi kompleks latihan yang lebih besar dan dikenali sebagai Pusat Pengurusan Veterinar (PPV) dan ditadbir oleh seorang Pegawai Penguasa Latihan. Pegawai Penguasa Latihan pula bertanggungjawab kepada Ketua Penolong Pengarah Kanan, Seksyen Perancangan, Ibu Pejabat DVS, Wisma Pertanian Kota Kinabalu. Kompleks latihan ini ditubuhkan sebagai usaha kerajaan Negeri Sabah melalui DVS Sabah untuk meningkatkan kompetensi kerja pegawai atau kakitangan jabatan dan juga penternak serta orang awam melalui peningkatan tahap pengetahuan, kemahiran dan membentuk sikap positif bersesuaian dengan aspirasi kerajaan ke arah memajukan lagi bidang industri ternakan di Sabah.

Jadual 13: Ringkasan Laporan Pencapaian Program Latihan Tahun 2025

No	Jumlah Program	Bilangan Peserta		Jumlah
		Anggota	Awam	
1	83	**1735**	**1563**	**3298**

Program untuk Anggota - 48
Program Penternak/Awam - 30
Program dalam kalender Perancangan Program Latihan - 5

Unit Perpustakaan

Objektif

1. Menyimpan dan memelihara bahan-bahan terbitan Jabatan Perkhidmatan Veterinar Sabah supaya bahan ini terjaga dengan selamat sebagai koleksi terbitan jabatan dan dapat digunakan sepanjang zaman.
2. Membekal dan mengumpul koleksi bahan perpustakaan dalam subjek-subjek yang lebih komprehensif bagi memenuhi kehendak pelanggan dan keperluan organisasi dalam mencapai visi dan misi jabatan.
3. Membantu pihak Perpustakaan Negara Malaysia dan Perpustakaan Negeri Sabah dalam menggalakkan penggunaan dan kemudahan perkhidmatan dan sumber-sumber perpustakaan kearah masyarakat yang berilmu pengetahuan.
4. Memastikan setiap maklumat disebarkan, dipelajari dan digunakan oleh setiap anggota dan pegawai di jabatan kerajaan.

Jadual 14: Jumlah pengunjung dan pengguna bahan

Perkara	Bilangan
Pengunjung	553 orang
Pinjaman bahan	22 naskah
Peminjam	16 orang
Ahli baharu	1 orang
Rujukan Bahan	13 naskah

Jadual 15: Jumlah perolehan bahan

Perkara	Bilangan	Kos (RM)
Bukuteks	23 naskah (beli) 2 naskah (Percuma)	16,236.70
Terbitan jabatan	106 naskah #DVS sabah – 64 naskah #Pelbagai – 42 naskah	0.00
Terbitan berkala	13 naskah #Journal – 35 naskah #Pelbagai – 12 naskah	0.00
Jumlah Keseluruhan		16,236.70

BAHAGIAN PERKHIDMATAN VETERINAR

Seksyen Penguatkuasa Veterinar

Pengenalan

Unit Penguatkuasaan Veterinar adalah salah satu unit dibawah Seksyen Kesihatan Awam Veterinar dan Penguatkuasaan, Bahagian Perkhidmatan Veterinar. Unit Kesihatan Awam Veterinar telah diwujudkan pada tahun 1986 dibawah seliaan Pegawai Veterinar, di Kepayan. Pada tahun 1994, unit ini dipisahkan dari pentadbiran Pejabat Wilayah Jabatan Perkhidmatan Haiwan dan Perusahaan Ternak Kepayan, Kota Kinabalu dan diletakkan langsung di bawah Bahagian Epidemiologi dan Perubatan Veterinar. Pada tahun 1998, unit ini ditukar nama menjadi Unit Pencegahan Penyakit Eksotik dan Kesihatan Awam Veterinar. Unit ini kemudiannya dipisahkan daripada Bahagian Epidemiologi dan Perubatan Veterinar pada tahun 2005 dan dijadikan sebagai satu bahagian berasingan iaitu Bahagian Kesihatan Awam Veterinar dan Penguatkuasaan, KAVP.

Jadual 16: Data haiwan ternakan dan produk daging/ayam beku tanpa lesen import yang dirampas sepanjang tahun 2025

Hasil Rampasan Tahun 2025				
NO	Jenis Rampasan	KG	TIN	PACK
AYAM				
1	Isi Ayam	842		
2	Sayap Ayam Beku	17,335		
3	Buntut Ayam Beku	25,048		
4	Paha Ayam	3,350		
5	Daging Ramly Ayam	43		
6	Daging Ayam Terproses	35.77		84
DAGING LEMBU				
1	Daging Ramly Lembu			741
BABI				
1	Babi Beku	4,048		
2	Daging Babi Terproses	30.5	19	
3	Pork Hind Lacone	460		
4	Pork Intestines	150		
5	Babi Salai	12.4		
6	Tulang Babi	2.5		
7	Lemak Babi	20		
KAMBING				
1	Lamb Kidney	40.8		
2	Lamb Thymus Glands	20.09		
ITIK				
1	Daging Itik Sejuk Beku	303.25	1	
2	Smoked Duck Bacon		4	
3	Duck Leg King		34	
4	Duck Liver Sausage		18	

SUSU				
1	Bindavalley	1,080		
2	Susu Steril		30	
TELUR		BIJI		
1	Century Eggs	90		

Hasil Rampasan Makanan Haiwan Tahun 2025				
NO	Jenis	Packet	Tin	KG
1	Monas Cat Food			60
2	Antibiotics Haiwan	13		

Hasil Rampasan Haiwan Hidup 2025		
NO	Jenis	Ekor
1	Kucing Baka DHL	2
2	Anjing Baka Poodle	1
3	Ayam Sabung	69

Makmal Kesihatan Awam Veterinar

Objektif Kualiti MKAVKK

Selaras dengan Sistem Pengurusan MS ISO/IEC 17025:2017, MKAVKK menggariskan tiga (3) objektif kualiti. Berikut adalah senarai objektif kualiti berkenaan iaitu:

1. *Technical personnel to participate in training (technical or non-technical) for at least 50 hours per year.*
2. *To have at least 85% of samples achieving 14 days TAT in a year.*
3. *To achieve 80% of satisfactory results in all the Proficiency Test (PT) in a year.*

Penerimaan kes/sampel sepanjang tahun 2025

Pada tahun 2025, sebanyak 4041 kes yang telah didaftar dan diterima di unit MKAVKK. Jadual 17 menunjukkan bilangan kes/sampel yang diterima bagi setiap unit iaitu Unit Residu Drug Veterinar, Unit Residu Antibiotik dan Kontaminan, Unit Mikrobiologi dan Unit Makanan Ternakan. Sebanyak 7455 sampel pelbagai jenis dan spesis telah diterima dan sebanyak 45925 jenis ujian telah dijalankan.

Unit-unit MKAVKK 2025	**Bilangan Sampel diterima**	**Jumlah Ujian dijalankan**	**Catatan**
Unit Residu Drug Veterinar & Unit Residu Antibiotik dan Kontaminan	1888	1888	termasuk Program Persampelan RPH 2025
Unit Mikrobiologi	4970	39795	termasuk Program Persampelan RPH 2025 & Projek Lembu Tenusu DVS
Unit Makanan Ternakan	597	4242	termasuk Program Persampelan Pusat Pemprosesan Makanan Ternakan 2025
JUMLAH BESAR : **Kes diterima MKAVKK adalah 4041** **(Jumlah QL didaftar dan diterima)**	**7455**	**45925**	

Jadual 17: Bilangan sampel diterima dan jumlah ujian yang dijalankan mengikut unit makmal

Unit Residu Drug Veterinar & Unit Residu Antibiotik dan Kontaminan

Pemantauan bulanan bagi ujian residu Beta Agonist dan pemantauan berjadual bagi ujian residu Ractopamine dijalankan ke atas ladang-ladang ternakan babi sepanjang tahun 2025. Sebanyak 697 sampel telah diuji bagi ujian saringan Beta Agonist dan sebanyak 274 sampel telah diuji bagi ujian saringan Ractopamine (Jadual 19).

Unit Residu Drug Veterinar & Unit Residu Antibiotik dan Kontaminan juga terlibat dalam pemantauan residu drug (Chloramphenicol & Tetracycline) secara berjadual bagi Rumah Penyembelihan Haiwan (RPH) swasta dan kerajaan di seluruh negeri Sabah. Sebanyak 303 sampel dan 54 sampel masing-masing telah diuji bagi ujian chloramphenicol dan tetracycline bagi memastikan pematuhan piawaian yang ditetapkan dalam Akta Makanan 1983 dan Peraturan Makanan 1985. Selain itu, sebanyak 126 sampel dan 428 sampel masing-masing telah dijalankan bagi ujian saringan antibiotik, mikotoksin dan adulteration.

Jadual 18: Jenis sampel, jenis ujian dan jumlah sampel diuji di Unit Residu Drug Veterinar & Unit Residu Antibiotik dan Kontaminan

Spesis	**Jenis Sampel**	**Ujian Saringan / Pengesahan**	**Ujian / Bilangan Sampel diuji**
Pig	*Urine*	Saringan *Beta Agonist*	697
Pig	*Urine*	Saringan *Ractopamine*	274
Chicken	*Tissue*	Saringan *Chloramphenicol*	303
Chicken	*Tissue*	Saringan *Tetracycline*	54
Chicken	*Tissue*	Saringan Antibiotik	126
Cattle	*Raw milk*	Mikotoksin & *Adulteration*	428
		Jumlah Sampel Diuji Tahun 2025	**1882**

Unit Mikrobiologi

Unit Mikrobiologi menjalankan ujian terhadap sampel makanan hasil ternakan, sampel susu dan tenusu, sampel makanan ternakan dan sampel yang berkaitan bagi memastikan kualiti kebersihan sampel makanan dan sampel susu selamat untuk digunakan oleh pengguna. Ujian-ujian terhadap sampel ini juga untuk menyokong proses eksport serta pemantauan higen (indikator higen & patogen) Rumah Penyembelihan Haiwan (RPH) swasta dan kerajaan di seluruh negeri Sabah.

Jadual 19 menunjukkan jumlah keseluruhan penerimaan sampel mikrobiologi mengikut sepsis. Manakala, Jadual 20 pula menunjukkan jumlah penerimaan sampel mengikut ujian yang dijalankan di unit mikrobiologi sepanjang tahun 2025

Jadual 19: Menunjukkan jumlah keseluruhan penerimaan sampel mikrobiologi mengikut sepsis.

Kategori	Bil.	Species/product	JUMLAH SAMPEL												JUMLAH
			JAN	FEB	MAC	APR	MAY	JUNE	JULY	AUG	SEPT	OCT	NOV	DIS	
MEAT/MEAT PRODUCT	1	Turkey/Frozen/Product													0
	2	Sheep/Frozen/Parts					1						1		2
	3	Pig/Frozen/Products			2	2		10			12		1		27
	4	Pig/Frozen/Parts	16	14	15	19	16	16	21	17	18	15	23	11	201
	5	Goat/Frozen/Parts				2									2
	6	Deer/Frozen/Parts		1											1
	7	Duck/Frozen/Product		1	4	2				1	2	1	1		12
	8	Chicken/Eggs/Products	4	4		1	2			1	1				13
	9	Chicken/Frozen/Processed	4		4	4	74	10	14	13	5	12	9	5	154
	10	Chicken/Frozen/Parts	56	69	86	81	5	108	86	77	103	86	103	49	909
	11	Chicken/Frozen/Offals	5	3	2	6	1	5	3	6	3	6	4	4	48
	12	Cattle/Products/Processed	3		2	2	4		4	1	2	7	5	1	31
	13	Cattle/Frozen/Parts	5	1	4	5	3	2	3	1	4	2	1	2	33
	14	Buffalo/Frozen/Parts	1	1			4	8	7	10	2	6	3	1	43
	15	Buffalo/Products/Processed	5			2				1			2		10
DAIRY PRODUCTS	16	Dairy Products/Ice Cream	8	2	8		6		12		8	4	4	6	58
	17	Dairy Products/Cheese	6	6	6	7	14	6	6	6	7	7	19	6	96
	18	Dairy Products/Butter		1			3						9		13
	19	Dairy Products/Yogurt	11	10	16	8	11	8	14	9	4	8	13	8	120
	20	Dairy Products/Bakery Cream											1		1
	21	Dairy Products/Pasteurised Milk/Goat	3	4	4	4	4	4	4	4	2	6	6	4	49
	22	Dairy Products/Pasteurised Milk/Cattle	10	19	11	22	30	9	9	18	14	10	25	10	187
	23	Dairy Products/Cultured Milk/Cattle	1	3	1										5
	24	Dairy Products/Milk Powder				1									1
MISC	25	Miscellaneous/Water	39	46	45	52	56	63	48	28	43	32	64	34	550
	26	Miscellaneous/Swab	40	24	45	41	30	39	31	27	41	20	21	21	380
	27	Miscellaneous/	10	55	43	37	87	30	62	30	90	9	71	52	576
EBN	28	Edible Bird Nest/Cleaned	1	5	1	2	4	2	6	1	4	3	2	3	34
	29	Edible Bird Nest/Uncleaned	1	11	10	1	10	4	3	3	10	1	5	5	64
	30	Edible Bird Nest/Product	1		2							2			5
JUMLAH KESELURUHAN			**230**	**280**	**311**	**301**	**365**	**324**	**333**	**254**	**375**	**237**	**393**	**222**	**3625**

Jadual 20: Jumlah penerimaan sampel mengikut ujian yang dijalankan di unit mikrobiologi

Kategori	Bil.	Species/product	Bil Sampel	Jenis Ujian yang dijalankan dan jumlah sampel telah diuji					
				TBC	TCC	E.CC	SAL spp	STAPH'S	Nitrite
MEAT/MEAT PRODUCT	1	Turkey/Frozen/Product	0	0	0	0	0	0	
	2	Sheep/Frozen/Parts	2	2	2	2	2	2	
	3	Pig/Frozen/Products	27	27	27	27	27	13	
	4	Pig/Frozen/Parts	201	201	201	201	201	91	
	5	Goat/Frozen/Parts	2	2	2	2	2	2	
	6	Deer/Frozen/Parts	1	1	1	1	1	1	
	7	Duck/Frozen/Product	12	12	12	12	12	11	
	8	Chicken/Eggs/Products	13	17	17	17	18	12	
	9	Chicken/Frozen/Processed	154	198	198	198	198	159	
	10	Chicken/Frozen/Parts	909	864	864	864	864	644	
	11	Chicken/Frozen/Offals	48	45	45	45	45	45	
	12	Cattle/Products/Processed	31	32	32	32	32	27	
	13	Cattle/Frozen/Parts	33	32	32	32	32	19	
	14	Buffalo/Frozen/Parts	43	42	42	41	41	36	
	15	Buffalo/Products/Processed	10	16	16	16	16	9	
DAIRY PRODUCTS	16	Dairy Products/Ice Cream	58	58	58	58	58	20	
	17	Dairy Products/Cheese	96	90	90	90	90	18	
	18	Dairy Products/Butter	13	21	21	21	21	10	
	19	Dairy Products/Yogurt	120	112	112	112	112	9	
	20	Dairy Products/Bakery Cream	1	5	5	5	5	1	
	21	Dairy Products/Pasteurised Milk/Goat	49	55	55	55	55	0	
	22	Dairy Products/Pasteurised Milk/Cattle	187	177	177	177	177	4	
	23	Dairy Products/Cultured Milk/Cattle	5	5	5	5	5	2	
	24	Dairy Products/Milk Powder	1	35	35	35	35	0	
MISC	25	Miscellaneous/Water	550	536	536	536	537	10	
	26	Miscellaneous/Swab	380	374	374	407	411	0	
	27	Miscellaneous/	576	276	165	467	525	27	
EBN	28	Edible Bird Nest/Cleaned	34	36	36	36	36	35	33
	29	Edible Bird Nest/Uncleaned	64	59	59	59	59	59	62
	30	Edible Bird Nest/Product	5	5	5	5	5	5	4
JUMLAH KESELURUHAN			3625	3335	3224	3558	3622	1271	99

Unit Makanan Ternakan

Sampel makanan ternakan yang dianalisa terdiri daripada jenis rumput, kacang soya, jagung, pre-mix dan suplemen makanan haiwan. Analisis dijalankan untuk menyokong proses eksport, pengesahan bahan serta pemantauan dalaman terhadap bekalan makanan ternakan negeri. Sebanyak 509 sampel telah diuji bagi ujian analisis proksimat di MKAVKK iaitu moisture, crude protein, crude fat, crude fiber, total ash dan energy (Jadual 22).

Jadual 21: Jenis sampel, jenis ujian dan jumlah sampel diuji di Unit Makanan Ternakan

Spesis	Jenis Sampel	Ujian	Bilangan Sampel diuji	* Bilangan Sampel diuji
Feed	Feed	Analisis Proksimat	597	0
Jumlah Besar Sampel Diuji Tahun 2025			597	

** Sampel Analisis Proksimat dihantar ujian ke Institut Veterinar Malaysia Kluang, Johor.*

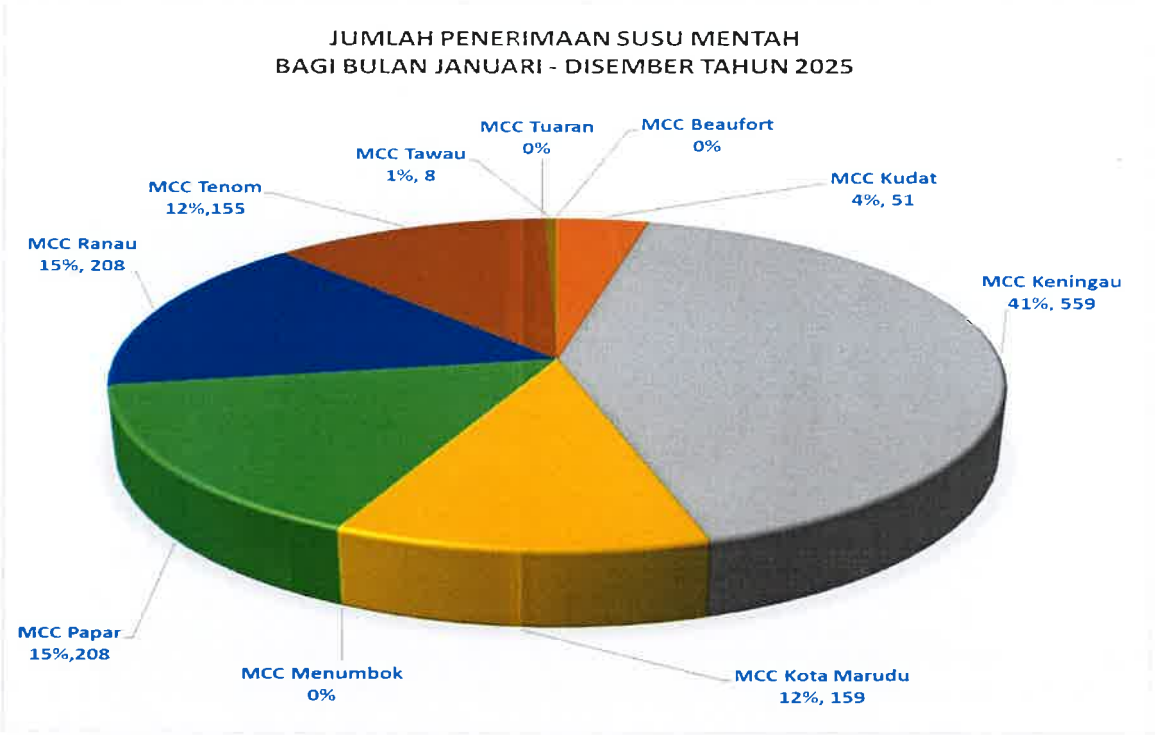
Projek Lembu Tenusu

Carta Pai 1 menunjukkan jumlah penerimaan sampel susu mentah bagi setiap bulan, dari Januari hingga Disember, yang diterima daripada Pusat Pengumpulan Susu (MCC) di bawah Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS) Sabah ke MKAVKK.

Sepanjang tahun 2025, sebanyak 1,348 sampel telah dianalisis melibatkan ujian mikrobiologi, ujian kualiti susu dan ujian komposisi susu.

MCC Keningau mencatatkan penghantaran sampel tertinggi dengan jumlah 559 sampel, mewakili 41% daripada keseluruhan sampel yang diterima. Ini diikuti oleh MCC Papar dan MCC Ranau, masing-masing menghantar 208 sampel (15% setiap satu).

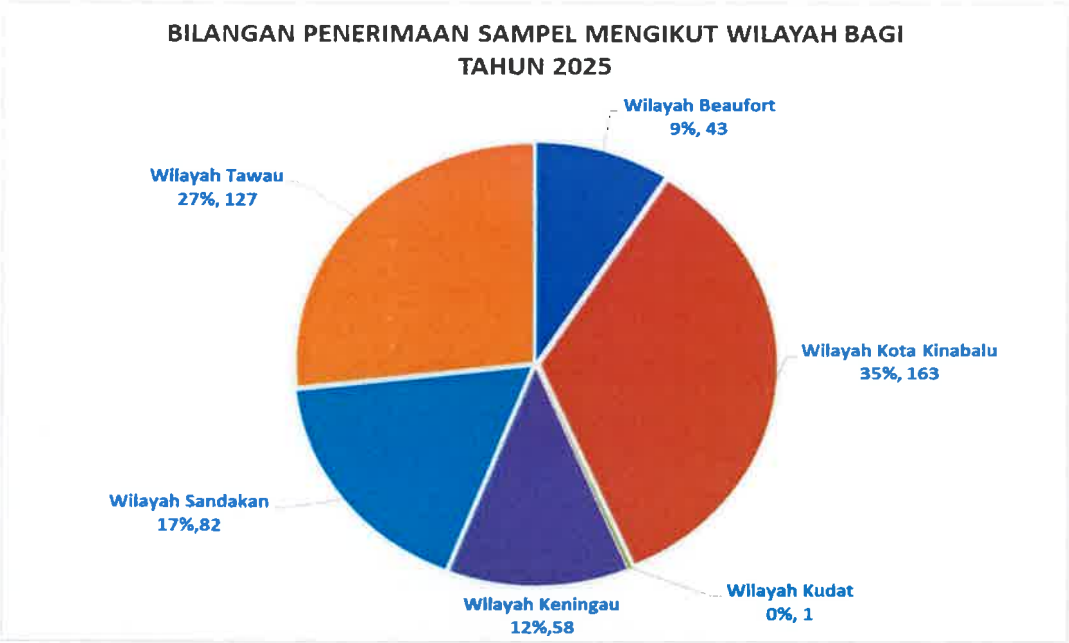
Seterusnya, MCC Kota Marudu dan MCC Tenom masing-masing sebanyak 159 sampel (12%) dan 155 sampel (12%). Manakala, MCC Tawau mencatatkan jumlah penerimaan terendah iaitu 8 sampel, bersamaan 1% daripada keseluruhan sampel yang diterima

Carta Pai 1: Jumlah penerimaan sampel mengikut Pusat Pengumpulan Susu

Program Persampelan Keselamatan Makanan Negeri – Program Persampelan Rumah Penyembelihan Haiwan (RPH)

Carta Pai 2 menunjukkan jumlah bilangan sampel yang diterima mengikut wilayah bagi Program Persampelan Keselamatan Makanan Negeri (Program Persampelan RPH). Pada tahun 2025, sebanyak 474 sampel telah dihantar dan diuji di MKAVKK bagi pemantauan ujian mikrobiologi dan ujian residu drug veterinar. Wilayah Kota Kinabalu telah menghantar sampel terbanyak sebanyak 163 sampel (35%), diikuti Wilayah Tawau sebanyak 127 sampel (27%) dan seterusnya Wilayah Sandakan sebanyak 82 sampel (17%). Manakala, Wilayah Keningau dan Wilayah Beaufort masing-masing sebanyak 58 sampel (12%) dan 43 sampel (9%). Sebanyak 1 sampel (0%) yang diterima bagi Wilayah Kudat.

Carta Pai 2: Bilangan penerimaan sampel mengikut wilayah

Persampelan bagi Program Survalen Anti-Mikrobial Resistant (AMR)

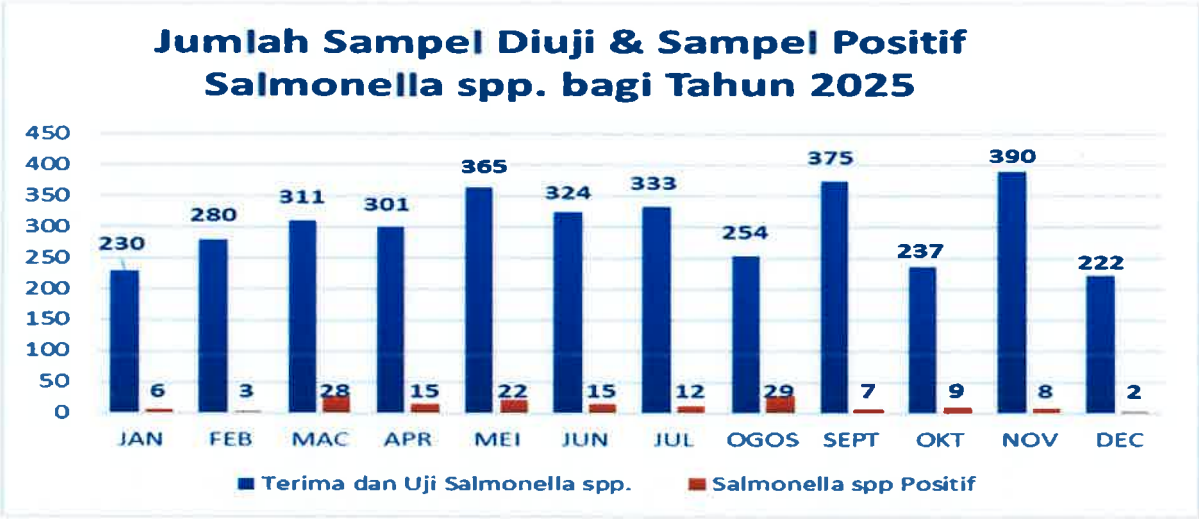
Jadual 22 menunjukkan jumlah keseluruhan sampel yang diterima dan diuji untuk pengesanan ujian E.Coli dan Salmonella spp. Sebanyak 184 sampel telah diterima dan telah diuji bagi kedua-dua ujian.

Jadual 22: Jumlah penerimaan sampel bagi program AMR

2025	Jumlah Keseluruhan Penerimaan Sampel	Jumlah Terima dan Diuji Pengesanan E.coli	E.coli Positif	*Dikesan bagi Ujian AST (daripada E.coli)	Jumlah Terima dan Diuji Pengesanan Salmonella spp.	Salmonella spp. Positif	*Dikesan bagi Ujian AST (daripada Salmonella)
JANUARI - DISEMBER	184	184	0	0	184	13	13

Program Penyakit Haiwan (Zoonotik) – Isolasi Salmonella

Jadual 23 menunjukkan jumlah sampel yang diterima dan diuji bagi bulan Januari hingga Disember di MKAVKK. Pada tahun 2025, sebanyak 3662 sampel yang diterima dan diuji bagi pengesanan Salmonella spp. Daripada jumlah ini sebanyak 156 sampel dikesan positif bagi pengesanan Salmonella spp.

Jadual 23: Jumlah sampel diterima dan diuji Salmonella s

UNIT PENGURUSAN ABATTOIR

Pengurusan Rumah Penyembelihan Haiwan (RPH)

Memastikan perlesenan RPH Swasta teratur mengikut SOP yang dibangunkan.

KPI 2025	Bil	No Sijil	Wilayah	Vil No	Nama Syarikat
36 lesen menjalankan aktiviti RPH di bawah "Slaughter Houses Rules 2003" di proses dalam masa 21 hari waktu bekerja.	1.	3026	Kota Kinabalu	21	ENG PNG COLD STORAGE SDN BHD
	2.	3030	Kota Kinabalu	16	AYAM SEGAR MEGA
	3.	3033	Kota Kinabalu	52	STF AGRICULTURE SDN. BHD.
	4.	3032	Kota Kinabalu	20	PERTANIAN TUARAN MARKETING SDN BHD
	5.	3027	Kota Kinabalu	1	DESA HATCHERY SDN. BHD.
	6.	3028	Kota Kinabalu	50	QL AGROVENTURE SDN. BHD.
	7.	3037	Kota Kinabalu	25	MUAFAKAT ENTERPRISE
	8.	3036	Kota Kinabalu	2	LADANG RELA SDN. BHD.
	9.	3029	Kota Kinabalu	17	PUSAT LATIHAN PERTANIAN BERSEPADU
	10.	3035	Kota Kinabalu	57	MAXI PURPOSE SDN. BHD.
	11.	3017	Beaufort /Papar	44	CCK FRESH MART SDN. BHD.
	12.	3016	Beaufort /Papar	43	ALTIJARAH PLANT SDN. BHD.
	13.	3013	Beaufort /Papar	53	EVERGROWTH INTEGRATED FOOD INDUSTRIAL SDN BHD
	14.	3019	Beaufort /Papar	60	NS CHAN ENTERPRISE
	15.	3003	Keningau (Tenom)	51	YI DA ENTERPRISE
	16.	3023	Keningau	40	STF AGRICULTURE SDN. BHD.
	17.	3025	Keningau	23	EVERGREEN LIVESTOCK SDN. BHD.
	18.	3022	Keningau	42	EVERGROWTH INTEGRATED FOOD INDUSTRIES SDN. BHD.
	19.	3024	Keningau	58	BIE BORNEO SUPPLIER
	20.	3034	Keningau	59	NORANIZ ENTERPRISE
	21.	3004	Sandakan	30	CHANG SHUN RESOURCES SDN BHD
	22.	3005	Sandakan	14	PASTI SEGAR SDN BHD
	23.	3006	Sandakan	11	IN PRO'S COLDSTORAGE MARKETING (T) SDN BHD
	24.	3007	Sandakan	28	METRO FROZEN FOOD SDN. BHD.
	25.	3008	Sandakan	41	ST FOOD SDN. BHD.
	26.	3009	Sandakan	26	TERNAKAN SRI JAYA SDN. BHD.
	27.	3031	Sandakan	61	PENGUSAHA DARNA
	28.	3002	Kunak	55	MEGA MOKTAR ENTERPRISE
	29.	3014	Tawau	46	STF AGRICULTURE SDN. BHD.
	30.	3013	Tawau	9	EVERGROWTH INTEGRATED FOOD INDUSTRIAL SDN. BHD.
	31.	3012	Tawau	32	IN-PRO'S COLDSTORAGE MARKETING (T) SDN. BHD.
	32.	3010	Tawau	4	RASTAMAS COLDSTORAGE SDN.BHD.
	33.	3015	Tawau	47	MEGA FARMS (THE BIG HOUSE)
	34.	3021	Tawau	39	HAFIZ FARM SDN. BHD.
	35.	3020	Tawau	56	HAFIZ FARM SDN. BHD.
	36.	3011	Tawau	35	QL FARMS SDN. BHD.

Menjalankan 50 Sampel Efluen (Sisa Kumbahan) Bagi Ujian Kualiti Alam Sekitar Daripada Rph Dan Ladang

Bil	Lokasi RPH dan Ladang	Jumlah Ujian
1	**Wilayah Beaufort:** SMTC (24), Desa Hatchery (2), QL Agroventure (2)	28
2	**Wilayah Kota Kinabalu:** PPTB Kiansom (24), MB Agriculture (2)	26
		54

Laporan Jabatan Kimia

	RPH & Ladang	BOD mg /L	COD mg/L
R	SMTC Kinarut	6.8	95
R	PPTB Kiansom	277	180
L	Desa Hatchery, Bongawan	709	1895
L	QL Agroventure, Papar	79.3	147
L	Green Farm, Mangkaladoi	49.8	80.5

***Nilai Parameter *Chemical Oxygen Demand* (COD) & *Biological Oxygen Demand* (BOD)**

Berdasarkan Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974
(Peraturan-Peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Effluen Perindustrian 2009):

COD : **200 mg/L** (Jadual 8, Peraturan 13, Std B, Page 47 (4004)
BOD : **50 mg/L** (Jadual 5, Perenggan 11(1)(1), Std B, Page 23 (398)

Audit Infrastruktur Di Semua RPH Awam Negeri Sabah

	Bil	RPH Awam	Tarikh Audit
Audit infrastruktur dijalankan minima 1 kali setahun untuk setiap RPH	1	SMTC Kinarut	10hb Mac 2025
	2	PPTB Kiansom	24hb September 2025
	3	RPH Ruminan Sandakan	24hb Jun 2025
	4	PPTB Sandakan	23hb Jun 2025
	5	RPH Babi Kudat	16hb Julai 2025
	6	RPH Unggas Keningau	09hb Mei 2025
	7	RPH Unggas Tenom	08hb Mei 2025
	8	RPH Unggas Sipitang	25hb Ogos 2025
	9	RPH Ruminan Kota Belud	16hb Julai 2025
	10	RPH Ruminan Tawau	24hb April 2025
	11	RPH Unggas Beaufort	26hb Ogos 2025
	12	RPH Unggas Lahad Datu	27hb Mei 2025

Audit *Veterinary Inspection Legend* (VIL) Ke Atas RPH Swasta

Bil	RPH Swasta	Tarikh Audit	Markah Audit VIL (%)
1	ENG PNG COLD STORAGE SDN BHD	17/11/2025	97%
2	AYAM SEGAR MEGA	13/11/2025	88%
3	STF AGRICULTURE SDN. BHD.	29/09/2025	85%
4	PERTANIAN TUARAN MARKETING SDN BHD	30/09/2025	91%
5	DESA HATCHERY SDN. BHD.	11/08/2025	97%
6	QL AGROVENTURE SDN. BHD.	18/11/2025	98%
7	MUAFAKAT ENTERPRISE	13/11/2025	85%
8	LADANG RELA SDN. BHD.	TANAH RUNTUH	-
9	PUSAT LATIHAN PERTANIAN BERSEPADU	12/11/2025	89%
10	MAXI PURPOSE SDN. BHD.	17/11/2025	95%
11	CCK FRESH MART SDN. BHD.	10/09/2025	99%
12	ALTIJARAH PLANT SDN. BHD.	03/12/2025	81%
13	EVERGROWTH INTEGRATED FOOD INDUSTRIAL SDN BHD	17/12/2025	93%
14	NS CHAN ENTERPRISE	03/12/2025	88%
15	YI DA ENTERPRISE	14/08/2025	86%
16	STF AGRICULTURE SDN. BHD.	12/08/2025	96%
17	EVERGREEN LIVESTOCK SDN. BHD.	21/02/2025	80%
18	EVERGROWTH INTEGRATED FOOD INDUSTRIES SDN. BHD.	18/02/2025	97%
19	BIE BORNEO SUPPLIER	21/02/2025	80%
20	NORANIZ ENTERPRISE	13/08/2025	78%
21	CHANG SHUN RESOURCES SDN BHD	26/06/2025	57%
22	PASTI SEGAR SDN BHD	24/06/2025	80%
23	IN PRO'S COLDSTORAGE MARKETING (T) SDN BHD	25/06/2025	88%
24	METRO FROZEN FOOD SDN. BHD.	11/09/2025	93%

Bil	RPH Swasta	Tarikh Audit	Markah Audit VIL (%)
25	ST FOOD SDN. BHD.	10/09/2025	95%
26	TERNAKAN SRI JAYA SDN. BHD.	10/09/2025	87%
27	MEGA MOKTAR ENTERPRISE	27/05/2025	88%
28	STF AGRICULTURE SDN. BHD.	07/10/2025	94%
29	EVERGROWTH INTEGRATED FOOD INDUSTRIAL SDN. BHD.	07/10/2025	83%
30	IN-PRO'S COLDSTORAGE MARKETING (T) SDN. BHD.	23/04/2025	99%
31	RASTAMAS COLDSTORAGE SDN.BHD.	26/05/2025	92%
32	MEGA FARMS (THE BIG HOUSE)	06/10/2025	73%
33	HAFIZ FARM SDN. BHD. (RUMINAN)	22/04/2025	96%
34	HAFIZ FARM SDN. BHD. (AYAM)	22/04/2025	96%
35	QL FARMS SDN. BHD.	28/05/2025	94%
36	NORANIZ ENTERPRISE	13/08/2025	78%

UNIT PEMERIKSAAN VETERINAR

Objektif UPV

I. Bagi memastikan hasilan haiwan daripada rumah penyembelihan haiwan adalah selamat dan berkualiti.
II. Menjamin pematuhan terhadap undang-undang veterinary (Enakmen Haiwan 2015, Slaughterhouses rules 2003 dan Meat Inspection Rules 2003)
III. Menyokong usaha jaminan keselamatan makanan negeri Sabah.

Objektif Kualiti

I. Memastikan pemeriksaan daging di rumah penyembelihan awam dan swasta berjalan lancar dengan kadar minima pemeriksaan adalah minima 80%
II. Memastikan jumlah kutipan hasil daripada pemeriksaan daging di rumah peyembelihan haiwan awam dan swasta berlesen seluruh Sabah dianggarkan kadar minima RM500,000.00
III. Memastikan pemberian sijil pendaftaran bilik sejuk bagi 70 buah syarikat yang mengimport produk haiwan sejuk beku dan premis komersial yang menyimpan serta menjual produk tersebut.
IV. Mesmastikan 10 program audit survelan keselamatan makanan rumah penyembelihan haiwan dan bilik sejuk dilaksankan.
V. Memastikan pelaksanaan 5 program latihan kepada pemeriksa veterinar supaya lebih kompeten melaksanakan tugas di lapangan.
VI. Memastikan program persampelan negeri dan kebangsaan ke atas produk haiwan daripada rumah penyembelihan haiwan awam dan swasta berjalan lancar dengan menetapkan jumlah sampel yang diambil sebanyak 455 sampel dan dianalisis di Makmal Kesihatan Awam Veterinar Kota Kinabalu.

Pencapaian Objektif Kualiti

I. Pemeriksaan Daging Rumah Penyembelihan Haiwan Awam

Berdasarkan data pemeriksaan daging di rumah penyembelihan haiwan awam menunjukkan purata kadar pemeriksaan daging melebihi 80% dan mencapai sasaran. Terdapat beberapa buah rumah penyembelihan yang menunjukkan tidak ada aktiviti penyembelihan dilakukan setiap bulan iaitu rumah penyembelihan haiwan Beaufort, Sandakan dan Kota belud.

II. Pemeriksaan Daging Rumah Penyembelihan Haiwan Swasta

Berdasarkan data pemeriksaaan daging di rumah penyembelihan haiwan swasta menunjukkan kadar pemeriksaan daging yang telah dilakukan oleh Pemeriksa Veterinar melebihi 80% dan mencapai sasaran dan objektif kualiti. Daripada 34 buah rumah penyembelihan tersebut terdapat 3 buah rumah penyembelihan yang tidak ada data penyembelihan yang konsisten setiap bulan iaitu Al Tijarah Plant Sdn Bhd, Muafakat Enterprise dan Mexi Purpose Sdn Bhd. Ini menunjukkan tiada aktiviti di lakukan pada masa tersebut.

III. Kutipan Hasil Caj Pemeriksaan Daging Rumah Penyembelihan Haiwan Awam Dan Swasta

Berdasarkan data jadual 3 didapati jumlah keseluruhan caj pemeriksaan daging di 12 buah rumah penyembelihan awam sebanyak RM180,380.16 manakala jumlah caj keseluruhan pemeriksaan daging di 34 buah rumah penyembelihan swasta berlesen ialah RM608,992.50 dan jumlah keseluruhan yang dapat dikutip RM789,372.66. Jumlah kutipan ini melebihi daripada sasaran yang ditetapkan iaitu RM500,000.00

IV. Pendaftaran Sijil Bilik Sejuk Beku

Sebanyak 241 buah syarikat telah didaftarkan bilik sejuk dan telah dibuat audit keselamatan makanan sepanjang tahun.Syarikat ini akan tamat sijil bilik sejuk pada 1/6/2026.

DAERAH	**NAMA SYARIKAT**
BEAUFORT	DESA FRESH MART
	PEMBORONG AI ZHEN 88
	SERVAY EVERGREEN SDN BHD
	TOYYIBAN HOUSE SDN BHD
	Y & L MARKETING
	88 FRESH MART
PAPAR	ECOMART COLD STORAGE SDN BHD
	TSN ENTERPRISE SDN BHD
	EDEN PERFECT SDN. BHD.
	FREEZE LOCKER
	FOOK LOI ROASTED PORK SUPPLIER
	ICM FOOD MARKETING
	TIAN SONG MARKETING SDN BHD
BELURAN	TNK SUPERSTORE SDN BHD
	GEMILANG SUPERMARKET
	MU MARKET BELURAN
TAWAU	PASARAYA BORNEO SDN BHD
	DAILY FRESH
	Alifa Frozen Cold Storage Enterprise
	CENTRAL COLDSTORAGE SARAWAK SDN BHD
	G HAD 77 SDN BHD
	KAXIMAS COLDSTORAGE SDN BHD
	PENAMPANG ENTERPRISE SDN BHD
	RASTAMAS COLD STORAGE SDN BHD
	ROZLINA TRADONG
	STF AGRICULTURE SDN BHD
	TEGUH ABADI F&B
	DHN (KK) SDN BHD
	Evergrowth Integrated Food Industries Sdn. Bhd
	Grand Fresh (s) Sdn.Bhd
	HONG SENG COLD STORAGE (TAWAU) SDN BHD

	In-Pro's COLDSTROAGE MARKETING (T) Sdn Bhd
	KUBA JAYA FRESH MART
	QL FARM Sdn Bhd
	QSR STORES Sdn Bhd
	SINARMAS Sdn Bhd
SANDAKAN	VISION FROZEN FOOD SDN BHD
	SYT MING MING SDN BHD
	HONG SENG COLD STORAGE (SANDAKAN) SDN BHD
	INSTAR SUPERFRESH SDN BHD
	KALI KALI (S) SDN BHD
	METRO FORZEN FOOD SDN BHD
	PASTI SEGAR SDN BHD
	PENAMPANG ENTERPRISE SDN BHD
	ROMN SDN. BHD.
	SINAR MAJU COLD STORAGE SDN. BHD.
	ST FOOD SDN BHD
	TSJ COLDSTORAGE SDN BHD
	WIDEGROWTH MARINE PRODUCTS SDN. BHD.
	ZI SHIONG SDN BHD
	GEMILANG SUPERMARKET MIDTOWN
	SERVAY EVERGREEN SDN.BHD
	SINAR MAJU COLD STORAGE SDN. BHD.
	SYT MINGMING SDN BHD
	HAVI MARKETING SDN BHD
	ECONSAVE CASH & CARRY (EM) SDN.BHD
	MYDIN MOHAMED Holdings Berhad
PENAMPANG	COLD STORAGE LOGISTIC
	AJ ASHLEY SDN BHD
	FULL BELLY SDN BHD
	FUNG ENTERPRISE
	HTG FOOD INDUSTRIES SDN BHD
	LING 95 COLD STORE
	HAO WANG FROZEN FOOD (M) SDN BHD
	AYAMESRA SDN BHD
	KEDAI KOPI SIN KEE
	COLD STORAGE LOGISTICS
	FULL BELLY SDN BHD
	IKHWAN CHICKEN MARKETING
	KEANWAY FOODS SDN BHD
	SIMPLE FOOD MARKETING SDN BHD
	LING 95 COLD STORE
	INHERE FOOD SUPPLY SDN BHD

	HIGH QUALITY TRADING SDN BHD
KENINGAU	88 FRESH MART
	BULAWAN COLD STORAGE
	FROZEN DELIGHTS SDN BHD
	STF AGRICULTURE SDN BHD
	THE PORK CORNER
	EVERGROWTH INTEGRATED FOOD INDUSTRIES SDN BHD
	SERVAY EVERGREEN SDN BHD
	NUR COLD STORAGE
	GOOD LUCK TRADING COMPANY
	BORNEO PORK STATION
KINARUT	KAISAR FARM (M) SDN BHD
	FROZEN DELIGHTS SDN. BHD.
	KAISAR FARM (M) SDN. BHD.
	EVERGROWTH INTEGRATED FOOD INDUSTRIES SDN BHD
	XYZ RESOURCES SDN BHD
KOTA KINABALU	BNG MARKETING ENTERPRISE SDN BHD
	CHOICE MARKETING AND DISTRIBUTION SDN BHD
	SAHABAT JAYA BARU SDN. BHD.
	SRI MAS FOODS INDUSTRIES
	WANG MAJU DISTRIBUTOR PLT
	WOO JOO FOOD SDN BHD
	CCV Enterprise
	KYL FOOD TRADE SDN BHD
	VENTURE TRADE MARKETING SDN BHD
	WANG SHENG FOOD TRADING SDN.BHD
	BIDFOOD (EM) SDN BHD
	DONGSHUN GROUP SDN BHD
	YONG LI MARINE SDN BHD
	88 FRESH MART
	88 RETAILER SDN BHD
	ACE KOREA MART SDN BHD
	AGRO PRESTASI SDN BHD
	AGROTECH KENCANA BORNEO
	ALLEY VENTURES SDN BHD
	AP MEGA ENTERPRISE
	AY JAPAN CREATE SDN. BHD.
	BNG MARKETING ENTERPRISE SDN BHD
	BORNEO BEST FOOD SDN BHD
	BUMI SABAH SUPPLIERS SDN BHD
	CCV RETAIL SDN BHD
	CHOON HUA COLD STORAGE SDN BHD
	CONSO ASLI SDN BHD

	ENG PENG COLD STORAGE SDN. BHD.
	FIRST GRADE SEAFOOD SDN BHD
	FULL BELLY SDN BHD
	GOLDHILL FLAMINGO SDN. BHD.
	HAO WANG FROZEN FOOD (M) SDN BHD
	HIGHLY MARINE PRODUCTS SDN BHD
	HYPERCOLD LOGISTICS SDN BHD
	JC SUPPLY ENTERPRISE SDN BHD
	JUA NIKMAT SDN. BHD.
	KIM TECK CHEONG SHIPPING SDN BHD
	KK BORNEO GLOBAL SDN BHD
	L&G GLOBAL ENTERPRISE
	LEMBAGA PEMASARAN PERTANIAN PERSEKUTUAN (FAMA)
	MASSIVE ASIA ENTERPRISE
	MERDEKA SUPERMARKET (S) SDN BHD
	NEPFOOD & SUPPLIES SDN BHD
	PEMBORONG AYAM SEGAR ABC ADN. BHD.
	PENAMPANG ENTERPRISE SDN BHD
	PENG PAK SEA PRODUCTS SDN. BHD.
	PENGKALAN JASA SDN. BHD.
	PHOENIX SERIES (S) SDN BHD
	SALAM MARKETING ENTERPRISE SDN. BHD.
	SB SEGAR BORONG PLT
	SELAMA MAJU ENTERPRISE
	SERVAY EVERGREEN SDN. BHD
	SRI MAS FOODS INDUSTRIES SDN BHD
	ST FOOD SDN BHD
	SUNNY SUPERMART SDN BHD
	TOP Q FROZEN PLT
	TOYYIBAN HOUSE SDN BHD
	W&T FROZEN FOOD SDN BHD
	WINNER CHEF FOOD PROCESSING SDN BHD
	YANG FUNG FOOD INDUSTRY SDN BHD
	YANG XIN TRADING SDN BHD
	ZUBIR FOOD (SABAH) SDN BHD
	OWS LUBRICANTS SDN BHD
	88 RETAILER SDN BHD
	AGRO PRESTASI SDN BHD
	AP MEGA ENTERPRISE
	BNG MARKETING ENTERPRISE SDN BHD
	CHOON HUA COLD STORAGE SDN BHD
	JETSIN SENDIRIAN BERHAD

	NEPFOOD & SUPPLIES SDN BHD
	MOH HENG COMPANY SDN BHD
	C-CARE ENT. SDN BHD
	FFM MARKETING SDN BHD
	KK FOODSTUFFS SDN BHD
	KIANG HUAT SEAGULL TRADING FROZEN FOOD SDN BHD
	KIM TECK CHEONG NIAGA SDN BHD
	NEW HOPE MARKETING ENTERPRISE
	NICHE GOURMET (M) SDN BHD
	PAN BORNEO FROZEN WHOLESALE SDN BHD
	PAPANUK FARM
	MTT SHIPPING LOGISTIC CENTRE SDN BHD
	KOPERASI WAWASAN RAKYAT SABAH BERHAD
	FOOD DELICACY MATERIAL SDN BHD
	NZ DILIGENCE ENT.
	TM FOODS SDN BHD
	KEDAI HENG LEE
	LINTAS SUPERSTORE SDN BHD
	TNK TRADING SDN BHD
	LINTAS SUPERSTORE SDN BHD
	PEMBORONG WANGSA GLOBAL SDN BHD
	AL KABIR ENTERPRISE
	FFM MARKETING SDN BHD
	OWS LUBRICANTS SDN BHD
	SERVAY EVERGREEN SDN BHD
	OWS VENTURES SDN BHD
KOTA MARUDU	88 SUPERSTORE
	MORE CHANCE TRADING SDN BHD
KUDAT	88 FRESH MART
	SONI BUMI SDN BHD
SIKUATI	88 FRESH MART
KUNAK	MOKTAR TRADING
	PASARAYA SIONG HO SDN BHD
	NG TRADING
RANAU	88 FRESH MART
LOK KAWI	CCK FRESH MART SDN BHD
	DESA INTEGRATED FOOD INDUSTRIES SDN BHD
	AYAM SINAR SDN BHD
PUTATAN	QL AGROVENTURES SDN BHD
	SERVAY EVERGREEN SDN BHD
	OSKA TRADING (M) SDN BHD
	TOP WORLD QUALITY SDN BHD
	MAJU COLD STORAGE ENT.

SEMPORNA	JAYA GEMILANG COLD STORAGE
LAHAD DATU	AULIAH STORE SDN. BHD.
	MEGARIDWAN COLD STORAGE SDN BHD
	METRO SMARTLINK SDN.BHD.
	ST FOOD SDN BHD
	ECONSAVE CASH & CARRY (LD) SDN BHD
	SRI MEWAH FRESH MART
	PEMBORONG WANGSA GLOBAL SDN BHD
	SRI MEWAH MARKETING SDN BHD
	WANGSA SUPERMARKET
	HAFIZ FARM SDN BHD
	ECONSAVE CASH & CARRY(LD) SDN BHD
	PEMBORONG IDA
	RIDWANS
	CENTRAL COLDSTORAGE SARAWAK SDN BHD
SIPITANG	88 FRESH MART
	BESTAMART SDN BHD
	FRESH MART
	SERVAY EVERGREEN SDN BHD
	FRESH MART
	A1 FROZEN MINI MARKET
	MASFARM
	PEMBORONG DAN MENJUAL BARANGQN SEJUK BEKU /CCK FRESH MART SDN BHD
	SYARIKAT NUR INDAH JAYA ENTERPRISE
	CHOON CHEONG DEPARTMENTAL STORE (SIPITANG) SDN BHD
TAMBUNAN	88 FRESH MART
	NUR COLD STORAGE
	SABINDO SUPERMARKET TAMBUNAN
	SEGAR JAYA
TAMPARULI	88 FRESH MART
TELUPID	88 FRESH MART
	88 SUPERSTORE
	NUR IHSAN TRADING
TENOM	88 FRESH MART
TUARAN	88 FRESH MART
	STF AGRICULTURE SDN BHD
	PERTANIAN TUARAN MARKETING SDN BHD
	C-Care Enterprise Sdn. Bhd.

V. Program Persampelan Keselamatan Makanan Negeri Sabah

Dalam jadual 5, sebanyak 381 sampel daging untuk ujian mikrobiologi dan 310 sampel untuk ujian residu daripada 39 buah rumah penyembelihan haiwan awam dan swasta berlesen telah dihantar ke Makmal Kesihatan Awam Veterinar Kota Kinabalu untuk dianalisis. Program ini merupakan program keselamatan makanan peringkat negeri Sabah dan dilaksanakan sepanjang tahun.

Bil.	Jenis Ternakan	Nama Premis	Jenis Ujian	
			Mikrobiologi	Residu Drug
1	AYAM	CCK Fresh Mart Sdn Bhd	12	12
2	AYAM (PPR)	Evergrowth Integrated Food Ind.Sdn Bhd	12	12
3	BABI	NS Chan	12	0
4	LEMBU	Sabah Meat Technology Centre	4	0
5	AYAM	Eng Peng Coldstorage Sdn Bhd	12	12
6	BABI	PPTB Kiansom	12	0
7	AYAM	Desa Hatchery Sdn Bhd	12	12
8	AYAM	Ladang Rela Sdn Bhd	9	9
9	AYAM	Muafakat Enterprise	0	0
10	AYAM	QL Agroventures Sdn Bhd	12	12
11	AYAM	Pertanian Tuaran Marketing S/B	12	12
12	AYAM (TRN)	STF Agriculture Sdn Bhd	12	12
13	AYAM	Ayam Segar Mega	0	0
14	BABI	PPTB Kudat	1	0
15	LEMBU	Evergreen Livestock Farm Sdn Bhd	12	0
16	AYAM (KGU)	ST Food Sdn Bhd	12	12
17	AYAM (KGU)	Evergrowth Integrated Food Ind.Sdn Bhd	12	12
18	AYAM	RPH Unggas Tenom	10	10
19	AYAM	Yi Da Enterprise	12	12
20	AYAM	Bie Borneo Supplier	12	12
21	AYAM	Noraniz Enterprise	12	12
22	AYAM	Ternakan Sri Jaya Sdn Bhd	11	11
23	AYAM	Chang Shun Resource Sdn Bhd	11	11
24	AYAM	Metro Frozen Food Sdn Bhd	11	11
25	AYAM (SDK)	In Pro's Coldstorage Marketing (T) Sdn Bhd	11	11
26	AYAM (SDK)	ST Food Sdn Bhd	11	11
27	AYAM	Pasti Segar Sdn Bhd	11	11
28	BABI	PPTB Sandakan	12	0
29	AYAM	Pengusaha Darna	0	0
30	AYAM (TWU)	ST Food Sdn Bhd	12	12
31	AYAM (TWU)	In Pro's Coldstorage Marketing (T) Sdn Bhd	12	12
32	AYAM	QLFarm Sdn Bhd	12	12
33	AYAM	Rastamas Coldstorage Sdn Bhd	12	12
34	AYAM	Evergrowth Integrated Food Sdn Bhd	12	12
35	RUMINAN	RPH Ruminan Tawau (Sawit Kinabalu)	1	0
36	AYAM	Hafiz Farm Sdn Bhd	10	13
37	LEMBU	Hafiz Farm Sdn Bhd	4	0
38	AYAM	Mega Moktar Ent.	13	8
39	BABI	The Big House	11	0
		JUMLAH KESELRURHAN SAMPEL	381	310

VI. Audit Keselamatan Makanan Rumah Penyembelihan Haiwan Dan Bilik Sejuk

Sepanjang tahun sebanyak 59 audit keselamatan makanan telah dilakukan ke atas premis premis rumah penyembelihan haiwan dan juga bilik sejuk seluruh Sabah.Audit ini telah membantu pihak pemeriksa veterinar daerah melaksanakan tugas terutamanya di dalam pensijilan bilik sejuk dan pemeriksaan di rumah penyembelihan.

UNIT KEBAJIKAN HAIWAN

Laporan ini disediakan selaras penguatkuasaan Enakmen Kebajikan Haiwan 2015 (EKH 2015) dan untuk membantu memantau dan mengawal penyakit, serta melaporkan semua aktiviti kebajikan haiwan yang telah dilaksanakan sepanjang tahun oleh wilayah-wilayah DVS Sabah bersama agensi-agensi yang berkaitan.

I. Jumlah permohonan lesen kebajikan haiwan

BIL	WILAYAH	2023	2024	2025	JUMLAH
1	Tawau	7	8	10	25
2	Sandakan	0	5	7	12
3	Keningau	4	1	4	9
4	Kota Kinabalu	19	20	13	52
5	Beaufort	10	3	2	15
6	Kudat	18	2	3	23
	JUMLAH	**58**	**39**	**39**	**136**

II. Jumlah aduan kebajikan haiwan yang diterima

BIL	WILAYAH	2020	2021	2022	2023	2024	2025	JUMLAH
1	BEAUFORT	-	-	-	3	8	3	14
2	K. KINABALU	22	17	18	147	140	77	421
3	KUDAT	-	-	-	2	1	8	11
4	KENINGAU	-	-	-	2	3	3	8
5	SANDAKAN	-	-	-	1	1	4	6
6	TAWAU	-	-	-	2	4	7	13
	JUMLAH	**22**	**17**	**18**	**157**	**157**	**102**	**473**

III. Jumlah dan kategori bagi aduan kebajikan haiwan yang diterima.

BIL	KATEGORI	EKH 2015	2021	2022	2023	2024	2025	Jumlah per Kategori
1	Haiwan tidak diberi makan dan minum	s.18(d)	-	1	4	6	14	25
2	Kurungan kotor / tidak dibersihkan	s.18(d)	-	-	3	3	4	10
3	Tali / Rantai yang pendek	s.18(l)	3	5	10	2	4	24
4	Haiwan terdedah pada panas matahari dan hujan	s.18(d)	2	3	16	4	7	32
5	Haiwan dikurung / diikat sepanjang masa	s.18(f)	-	-	9	14	7	30
6	Kesakitan / Kecederaan / Kesengsaraan	s.18(p)	6	1	19	30	17	73
7	Haiwan berkeliaran / Kacau ganggu	-	-	-	19	4	5	28
8	Kurungan kecil / sempit	s.18(m)	3	5	25	6	8	47
9	Pembunuhan haiwan	s.19	-	-	1	2	11	14
10	Haiwan yang sakit / cedera dan tidak dirawat	s.18(o)	1	2	8	7	10	28
11	Haiwan diracun	s.20	-	1	4	3	8	16
12	Kegagalan menjalankan jagaan & pengawasan yang munasabah	s.22(1)					2	2
13	Lain-lain (Duplicate/Mock reports)	-	2	-	39	59	68	168
	JUMLAH ADUAN		17	18	157	140	165	495

IV. Tindakan ke atas aduan yang telah diperiksa oleh pegawai penguatkuasa wilayah / daerah dan unit penguatkuasa veterinar.

BIL	PERKARA	2021	2022	2023	2024	2025
1	Bilangan Aduan	17	18	157	140	99
2	Bilangan Operasi	17	18	-	-	99
3	Bilangan kes yang disiasat	-	13	-	32	33
4	Kes yang Berjaya disabitkan	-	1	3	2	4
5	Hukuman dan Denda (RM)	-	10,000.00	6,500.00	4,000.00	8,500.00

Galeri 2025

22 Januari 2025 – Sesi Libat Urus bersama Pengusaha Industri Babi

28 Februari 2025 - Majlis Amanat Pengarah

27 April 2025 - Sambutan Mini HPPNS 2025, Dewan Terbuka Pisompuruan Square Tambunan.

01 Mei 2025 - Perasmian Majlis Pelancaran Perayaan Pesta Kamaatan Peringkat Negeri Sabah, Daerah Tambunan

01-03 Ogos 2025 – Hari Peladang, Penternak dan Nelayan peringkat Kebangsaan (HPPNK) 2025

23 Ogos 2025 - Program Pusat Sehenti SMJ Kota Belud

14 Oktober 2025 - 8th Zoonotic Seminar 2025

04 November 2025 – Konvensyen Horizon Baharu Kumpulan Inovatif dan Kreatif

November 2025 - Sukan Muhibbah MAFFI

15 December 2025 - Selamat bersara YBrs. Dr. Mary Josephine S. Golingai, Pengarah Jabatan Perkhidmatan Veterinar Sabah

19 December 2025 - Sambutan Krismas Kementerian Pertanian, Perikanan dan Industri Makanan Sabah